

Semana Santa

MMXXIII
A ESTRADA

- SAÚDAS -

- Páxina 2 -

- AXENDA -

- Páxina 7 -

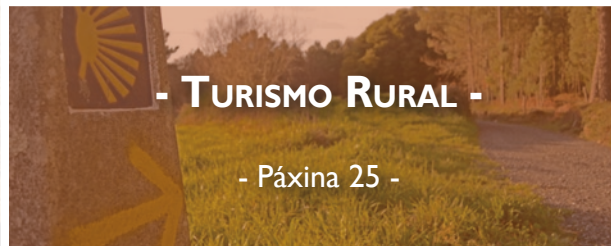
- PROCESIÓNS -

- Páxina 19 -

- TURISMO RURAL -

- Páxina 25 -

- SANTA CRUZ -

- Páxina 33 -

O PRESIDENTE DA CONFRARÍA DA SANTA CRUZ

- SAÚDA -

Seguimos camiñando, na procura. As semanas de Coresma ofrécennos motivacións subxacentes para un propósito, a necesidade de que cada un de nós semente, sementes de nova humanidade, compaixón e xenerosidade. Tamén de xustiza e inclusión.

A nosa misión é ter esperanzas, preocupacións e ilusións. Manterse dispostos a buscar mudarse. Ás veces o pouco que temos convértese nun castigo porque non nos deixa buscar máis, así que neste camiño de renovación da Semana Santa non debemos conformarnos. O conformismo é o principio do fin.

Nestes días recibimos a mesma invitación: “Este é o meu Fillo, escoitao”, “Non teñas medo, érguete”.

Hoxe pídennos que saíamos, tócanos poñer-nos en marcha. Sexamos coma o ladrón que roubou o ceo.. Pero non o deixemos para o último día!!

FELIZ PASCUA

Nacho Costoya
Presidente da Confraría da Santa Cruz

Confraría da Santa Cruz

O PÁRROCO

- NA SEMANA SANTA -

A celebración da Semana Santa é unha ocasión extraordinaria para vivir a emoción da fe en Xesucristo.

A participación nas celebracións fainos sentir a experiencia de proximidade co que viviu o Señor, dende a entrada triunfal en Xerusalén que celebramos o Domingo de Ramos ata a intimidade da Última Cea na que, rodeado dos seus apóstolos, fai pan e viño, o seu Corpo e Sangue, prenda da vida eterna.

Que dicir da Paixón que celebramos o Venres Santo; O seu Corpo entregado e o seu sangue derramado converténdose nun sacrificio, nun recordo da nosa salvación.

O cáliz do xardín das oliveiras, que pasan de min a este cáliz, foi o cumprimento da vontade redentora do Pai, e a suor converteuse en sangue, unha anticipación do derramado ata a última gota na cruz para nós.

Todo isto carecería de sentido e non sería memorial da salvación sen a exclamación da Vixilia Pascual CRISTO RESUCITUO, por iso esta é a celebración máis importante para o cristián.

Todas as celebracións da Semana Santa teñen o seu complemento celebrativo que serve á devoción da nosa fe, por iso o Domingo de Ramos comezaremos coa bendición

dos ramos para acompañar a Cristo nunha procesión aclamando como o Mesías, o Fillo de Deus.

O Martes e Mércores Santo podemos achegarnos ao sacramento da reconciliación, Deus vén a nós para facer realidade as palabras de Xesús: “Pai perdoaos...”.

O Xoves Santo actualizaremos a experiencia da primeira Eucaristía, e en procesión acompañaremos ao Señor ao xardín das oliveiras para facernos presentes na hora santa respondendo á súa invitación: “Villade comigo...”.

O Venres Santo, a paixón convértese na protagonista da historia: Xesús é azoutado, atado á columna, é o “Ecce homo”, obrigado a levar a cruz é levado ao Gólgota, alí morre na cruz e ao pór do sol. recibe sepultura. Recrearemos todos estes pasos na procesión do Santo Enterro.

O Sábado Santo, a celebración da VIXILA PASCUA, a simboloxía do lume, da palabra, da auga e da Eucaristía converterase en alegría pascual para proclamar a RESURRECCIÓN DO SEÑOR, centro da nosa fe; celebración que continuará o Domingo de Pascua e o cincuenta aniversario da Semana Santa.

Facelo unha experiencia de vida é esencial para todo católico.

No desenvolvemento de todas as celebracións é importante a colaboración e participación da Confraría da Santa Cruz, na que debemos animarnos a participar para aumentar o noso compromiso coa fe.

Desexando que a celebración da Semana Santa enriqueza a experiencia de fe, animovos a todos a participar activamente nela para chegar a unhas FELICES PASCUAS.

José A Ortigueira B
Párroco

O ALCALDE

- SAÚDA -

Este ano, por primeira vez despois da pandemia, volvemos celebrar o calendario litúrxico con total normalidade. Por fin, as procesións volverán ás nosas rúas sen as consabidas restricións sanitarias.

Sumidos no período coresmal, en plena preparación espiritual da festa de Pascua; é o momento ideal para reforzar o sentimento relixioso, introducindo a tolerancia e o perdón nas nosas vidas; sentimentos ambos tan necesarios nunha realidade social tan ameazada polo fanatismo e os conflitos bélicos.

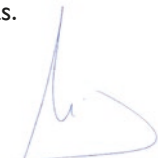
Con este propósito veñen traballando, esforzadamente, o párroco D. José Antonio Ortigueira e a cofradía da Sta Cruz nun intento de promover os distintos actos litúrxicos, e de

converter a nosa Semana Santa nunha das máis vistosas e participativas da provincia de Pontevedra.

Por este motivo, este ano volverase convocar un programa atractivo e variado coas procesións de Ramos, do Cristo, da Dolorosa ou do Santo Enterro, acompañados dos actos litúrxicos correspondentes e de distintas escenificacións bíblicas.

Pero máis alá destes actos relixiosos, a Estrada ofrecerá a todos os visitantes distintos engados de orde cultural e gastronómica, que mesturados co programa litúrxico farán da súa viaxe á nosa vila un acerto seguro.

Na esperanza de que as condicións meteorolóxicas nos permitan gozar dos distintos actos, quero convidaros a todos a participar desta tradición tan arraigada no noso municipio. A vosa colaboración será clave para converter esta celebración nun dos principais atractivos da vila por estas datas.

José C. López Campos
Alcalde da Estrada

AXENDA

AXENDA

VENRES

- 24 DE MARZO -

Na **misa de cofrades** farase a entrega de medallas e diplomas aos confrades e aos nenos simpatizantes da Confraría entregaráselle un diploma e un pin conmemorativo.

VENRES DE DORES

- 31 DE MARZO -

21.00 h Realizarase a celebración na honra da Virxe das Dores. A continuación terá lugar a **Procesión das Dores**.

SÁBADO

- 1 DE ABRIL -

Haberá misa de tarde.

DOMINGO DE RAMOS

- 2 DE ABRIL -

10.00 h Celebraranse a Santa Misa e a Bendición dos Ramos.

12.30 h A **Bendición Solemne de Ramos** realizarase na praza da Farola. Celebrarase a **Procesión de Ramos** e, a continuación, a misa rezada.

20.00 h Tamén se celebrará a misa e a Bendición de Ramos.

LUNS

- 3 DE ABRIL -

Haberá misa de tarde.

MARTES SANTO

- 4 DE ABRIL -

20.00 h Haberá misa rezada.

20.30 h Celebración comunitaria da Penitencia (confesións).

AXENDA

MÉRCORES SANTO

- 5 DE ABRIL -

20.00 h Haberá misa rezada.

20.30 h Celebración comunitaria da Penitencia (confesións).

XOVES SANTO

- 6 DE ABRIL -

20.00 h **Celebración solemne da Cea do Señor.**

Procesión do Cristo Atado á Columna e da Virxe das Dores despois dos oficios.

23.00 h **Hora Santa** (prolongarase ata as 8.00 h).

VENRES SANTO

- 7 DE ABRIL -

12.00 h Viacrucis solemne.

20.00 h **Celebración solemne da Morte do Señor.**

Procesión do Santo Enterro, coa Confraría da Santa Cruz, despois dos oficios.

SÁBADO SANTO

- 8 DE ABRIL -

Durante a mañá, realizaranse visitas ás persoas enfermas, nas que se lles ofrecerá a comunión (cómpre avisar ao párroco).

23.30 h **Solemne Vixilia Pascual.**

DOMINGO DE PASCUA

- 9 DE ABRIL -

10.00 h Misa rezada.

12.30 h **Celebración solemne da Pascua de Resurrección,** con bautizos.

20.00 h Misa rezada.

AGRADECIMENTOS

DA CONFRARIA ÀS EMPRESAS COLABORADORAS

AGRADECEMENTOS

DA CONFRARÍA ÁS EMPRESAS COLABORADORAS

acoe
asociación de comerciantes da estrada
centro comercial aberto

MercaNa
ESTRADA

Juan Guerra
BAR - PULPERÍA

Vinos del Ulla
y
Barrantes

CHISTE

- ¡Camarero, este plátano está
blando!
- Pues dígame que se calle.

Vedra (A Coruña)

981 503 054
639 818 025

- ROMERÍAS
- BANQUETES
- 1ª COMUNIONES
- BAUTIZOS

Ferretería
San Martín

Calvo Sotelo, 3
Telf. 655 94 96 62

36680
A Estrada

AGRADECIMENTOS

DA CONFRARIA ÀS EMPRESAS COLABORADORAS

AGRADECIMENTOS

DA CONFRARIA ÁS EMPRESAS COLABORADORAS

- Electricidad General · Pre-ITV
- Aire acondicionado
- Servicio Rápido

Avda. de Pontevedra, 111 – 36680 A Estrada
Tif. 986 571 441

Calpep bebé

Fabricación e diseño propio de roupa de bebé e canastilla

986 59 01 81 . 699 94 58 76 / www.calpepbebe.es
Polígono industrial de Toedo, naves 6/7 - A Estrada

CASAS RURALES
PAZOS
BODEGAS
CATERING

986 180 346 | 674 486 405
C/ Gradín 47 - A Estrada

TIKOLANDIA

Alquiler de hinchables

Transporte, montaje, limpieza, desinfección y recogida de hinchables
Descubre todos los modelos disponibles en www.tikolandia.es / Tel. 667 645 026

AGRADECIMENTOS

DA CONFRARIA ÀS EMPRESAS COLABORADORAS

INMOBILIARIA BAMARTI

DE NDE 1990

BAMARTI

PROMOVENDO E CONSTRUINDO

662 173 501 - 678 430 499

- Turismo -
Rural

AC **Aluminios**
CAMPOS S.L.

C/ Molino, 57 - A Estrada (PO)
T. 986 570 395 | F. 986 584 868
aluminioscampos@aluminioscampos.net
www.aluminioscampos.net

Laios dun emigrado

Xosé María Freijedo Tabares

I

Estrada, camiño incerto
ó longo da miña vida
que latexa sempre aberto
no meu recordo deserto
coma unha aberta ferida.

Miña Estrada da lembranza,
embrúllome no teu colo
dormecido ó teu arrollo
cando magó a inquedanza
e, isolado, quedo solo.

II

A torre de Guimarei
ven vixiar o meu sono.
Anque comesta do trono,
sabe que lle teño lei
por ser dos campos o dono.
Costiña de Pepa Loba
que iraga rubes á beira
da vizosa carballeira:
fuches para min a proba
da miña forza primeira.
¡Ai, campión da Baiuca!
cantas patadas eu din
correndo do cabo ó fin...
Agora que o cuco cuca
un ano e outro tras min...
¡quen corraera cal corrin!

III

Quen vovera a Lagartóns
alá por baixo do Viso
ou baixara pra Aguións
aldeas do paradiso
que levo no corazón:
Ouzande, casal de ensono,

anterra nosa Toedo,
Matalobos, ponme medo,
Figueiroa, belo outono,
Penerada, lugar ledó.

IV

Non tes río nin tes porto
non tes praia nin tes mar
e para máis desconforto,
non viches o tren pasar
á beira do teu casar.
Pero tes, Estrada miña,
a Ulla coa súa valiña,
Pinguenla e Sapos á liña
e o Liñares ós teus pés.

V

Cando a néboa cingue a Estrada
parece, na lontanía,
unha dorna escabardada
furnando na marusía
do vento na raxolada.
¡E como chove na Estrada!
Cando aquí chove me lembro
da xuventude pasada
baixo a chuva de Novembro
coma dunha mala fada.
Mais cando o sol aparece
escentila a vila toda
e, railando, parece
que un festín de tornavoda
polas rúas alborece.

VI

Bedelle recende a pan.
Porta do Sol fachendosa.
Campo de feira que amosa
unha vez cada semán

a riqueza que te engrosa.
Fíxechelle Igrexa de novo,
(nada tes que sexa vello):
Consistorio do Concello,
orgulleza do teu pobo
e dos teus fillos espolo.

VII

Estrada, terriña meiga,
aberta, brazos en cruz
para acoller na túa veiga
con unha aperta de luz
e o corazón de manteiga.
Estrada cantaruxeira
sempre a rir, sempre a cantar
cántigas da terra miña;
quen poidera á túa beira
outra vez poder estar
para poder amatar
o verme desta morriña.
Estrada leda e lonxana
coma a miña mocidade;
sinto nesta terra estrana
soidades de ti, saudade
cravada coma unha argana
de eviterna señardade.

VIII

Amigos que alá deixei,
familia que foi quedando
¡Cando vovos volverei!
¡Cantos anos! ¡Vaiche boa!
e os mortíños agardando
camiño de Figueiroa.

*El Sr. Freijedo es presidente da
Irmandade Estradense de Madrid*

PROCESIÓN

VENRES DE DORES

- PROCESIÓN -

VENRES DE DORES

- 24 DE MARZO -

21.00 h Realizarase a celebración en honra da Virxe das Dores e, a continuación, a **Procesión das Dores.**

DOMINGO DE RAMOS

- PROCESIONES -

DOMINGO DE RAMOS

- 2 DE ABRIL -

- 10.00 h Celebraránse a Santa Misa e a Bendición de Ramos.
- 12.30 h A **Bendición Solemne de Ramos** realizarase na praza da Farola. Celebrarase a **Procesión de Ramos** e, a continuación, a misa rezada.
- 20.00 h Tamén se celebrará a misa e a bendición de ramos.

XOVES SANTO

- PROCESIÓN -

XOVES SANTO

- 6 DE ABRIL -

20.00 h **Celebración solemne da Cea do Señor.**

Procesión do Cristo Atado á Columna e da Virxe das Dores despois dos oficios.

23.00 h **Hora Santa** (prolongarase ata as 8.00 h).

VENRES SANTO

- PROCESIONES -

VENRES SANTO

- 7 DE ABRIL -

12.00 h Viacrucis solemne.

20.00 h **Celebración solemne da
Morte do Señor.**

Procesión do Santo Enterro,
coa Confraría da Santa Cruz,
despois dos oficios.

TURISMO RURAL NA ESTRADA

TURISMO RURAL NA ESTRADA

Que o turismo rural está en auxe ningún o pon en dúbida. Como tamén é unha evidencia que A Estrada é o municipio con maior número de núcleos rurais do Estado. Isto sumado á riqueza que en materia natural, cultural e gastronómica posúe o noso Concello, sitúano nun lugar de privilexio para fomentar as súas casas de turismo rural.

Sexa de forma desestacionalizada ou con motivo dunha celebración concreta, aloxarse nunha casa de turismo rural é sempre

unha experiencia estimulante e rexenerativa. Rodearse de natureza, desacelerar o estresante pulso do cotián, gozar dun trato cercano e familiar ou emprender un diálogo cos costumes locais son algunhas das achegas deste tipo de escapada que, no caso da Estrada, conta con outras vantaxes engadidas.

A situación xeográfica do noso concello, en pleno corazón de Galicia, provoca que tanto a cidade do Apóstolo como as rías baixas e outros atractivos turísticos estean,

TURISMO RURAL NA ESTRADA

como se adoita dicir, a tiro de pedra; o que converte a nosa vila nun centro operativo perfecto para alternar o descanso con visitas dirixidas aos enclaves turísticos máis importantes de Galicia.

Pero tamén a nosa vila ofrece tentacións suficientes para sucumbir ao seu feitizo. No capítulo festivo, aí está a Rapa das Bestas de Sabucedo na primeira fin de semana de xullo, a festividade do Salmón a terceira fin de semana de maio ou a Festa da Sidra na primeira de xuño. Tamén os nosos enclaves naturais ofrecen a posibilidade de pasear as ribeiras fluviais do Ulla ou do Umia; por non falar do patrimonio artístico e arquitectónico co Pazo de Oca como buque insignia ou a ruta do románico e os vestixios do Camiño xacobeo da geira romana e dos arrieiros, que atravesa cinco parroquias estradenses.

Detrás deste abano de estímulos vacacionais, a vila presenta unha oferta hostaleira, no ámbito do turismo rural, ampla e variada da que faremos, a continuación, un breve repaso.

PAZO DA NUGALLA

Pousada (Curantes)

986591600 / 654834280

www.nugalla.com

Un aloxamento de turismo rural que aúna historia e natureza co confort do século XXI. Un lugar acolledor para os que se senten atraídos polas belezaas naturais de Galicia, e situado nunha contorna privilexiada con toda a maxia e o encanto dos pazos galegos.

CASA GRANDE DE VILANOVA

Vilanova (Remesar)

981523543 / 683250569

www.casagrandedevilanova.com

Emprazada na parroquia de Remesar, é unha fermosa construción de hai máis de 200 anos, recentemente restaurada para o turismo rural, combinando o respecto á súa historia e as actuais esixencias de funcionalidade e comodidade. Así, por exemplo, en toda a planta baixa suprimíronse as barreiras arquitectónicas.

TURISMO RURAL

NA ESTRADA

A CASA DA BOTICA

Os Casares (Loimil)
986587893 / 677838858
www.casadabotica.com

Casa típica de labranza, que a mediados do século pasado cambia de actividade aloxando unha das primeiras boticas da zona. Restaurada no 2004, segue conservando o patio amurallado, o hórreo e, nos seus amplos xardíns, algunhas plantas de máis de 100 anos, entre as que se atopan camelias ou magnolios.

VAL FRESCO

Curantes novo (Curantes)
986681841 / 651690473
www.valfresco.aestrada.com

Esta casa foi restaurada, conservando todo o seu encanto. A súa antigüidade supera os douscentos anos. O recinto esta pechado cun muro de pedra e posúe unha parte con horta e froiteiras e outra con carballos de máis de dous séculos.

CASA TORRES DE MOREDA

O Villar 4 (Callobre)
986584951 / 699339794
www.torresdemoreda.com

Casa tranquila e familiar que conserva a beleza da arquitectura popular e achega elementos novos que a fan moi acolledora. Amplas estancias con confortables colchóns, sabas de fío e toallas de algodón.

A CASA DO LAGOEIRO

Vilar 17 (Aguíóns)
986584964 / 686466803
www.casadolagoeiro.com

A Casa do Lagoeiro conxunta natureza, tradición e modernidade. Crea o ambiente ideal para a relaxación e o descanso, asegurando unha estancia agradable. O viaxeiro atopará no seu persoal un trato amable e próximo, proporcionándolle un ambiente familiar.

TURISMO RURAL NA ESTRADA

CASA DA MIMOSEIRA

O Pazo 7 (Nigoi)
986573253 / 629839426
www.casamimoseira.com

É unha antiga casa de labranza que se reconstruíu en 1903 (aínda que existen datos do 1837), e rehabilitada no 2000 polo arquitecto Pedro de LLano para turismo rural respectando a súa estrutura orixinal.

CASA DO FORNO

Sta María (Nigoi)
986572021 / 678229626
www.casado forno.com

Preciosa casa rural con amplo xardín e piscina rodeada dunha idílica paisaxe natural con vistas ao val e á montaña.

CASA VIRXINIA

A Carballeira 5 (Nigoi)
981590935
www.turgalicia.es

Trátase dun sinxelo casal de comezos do século XX, dividido en dúas plantas, todo en pedra e rodeado de tranquilidade e encanto.

Ao seu carón, pódese gozar de moitas actividades como pesca fluvial, piscina climatizada e praia fluvial.

CASA DO IGNACIO

A Carballeira 10 (Nigoi)
986570726 / 696444643
www.casaignacio.es

Casa do Ignacio é unha casa rural situada en Nigoi que abriu as súas portas en 1933 e á que o viaxeiro acode na procura de tranquilidade ou para practicar deportes de Aventura, coñecer Galicia e gozar das súas riquezas naturais, culturais e gastronómicas.

CASA FERNÁNDEZ

Tabeirós 32 (Tabeirós)
986572716 / 696725802
www.casafernandez.jimdo.com

Casa rústica con zona axardinada perfecta para unhas vacacións en familia. A súa restauración foi realizada mantendo a súa estrutura orixinal pero achegándolle todas as comodidades dunha casa de cidade. Consta dunha capacidade máxima de oito persoas.

TURISMO RURAL NA ESTRADA

CASA DA PASTORA

O Outeiro 12,13 (Tabeirós)
986578299 / 689183877
www.casadapastora.com

A “Casa da Pastora” como é coñecida na parroquia desde sempre, foi completamente restaurada e rehabilitada a finais do século pasado. As obras de acondicionamento terminaron no ano 2000, e no 2001 abriu as portas ao público como casa de turismo rural.

CASA BREA

Tabeirós-Sar
627002554 / 636996149
www.casadebrea.com

Está formada por dous edificios que se poden alugar de forma conxunta ou por separado. Está conservada en pedra á vista e os elementos de construción son os tradicionais, pedra, ferro e madeira. Todo un goce de tranquilidade nunha contorna incomparable polas súas vistas ao val de Tabeirós.

CASA O OUTEIRIÑO

O Outeiriño 9 (Tabeirós)
986572716 / 650476452

A privilexiada situación deste casa vacacional fai que sexa ideal para visitar toda a zona atlántica de Galicia e coñecer o interior de Pontevedra. Conta con cinco habitacións dobre e un hórreo centenario na zona axardinada na que se pode gozar de total tranquilidade.

A CASA DO AVÓ

A Sagrada 35 (Codeseda)
986850145
www.casaperegrina.com

Moi preto da casa de O Palomar, a uns 50 m, sitúase esta construción tan singular de principios do século anterior, restaurada e habilitada como casa rural no ano 2002 con todo tipo de comodidades respectando a súa condición galega. O mobiliario que decora a casa é unha combinación de obxectos restaurados pertencentes á familia e os recuperados desa mesma época, respectando a súa antigüidade e destacando a súa funcionalidade.

TURISMO RURAL NA ESTRADA

CASA AVELINA GARRIDO

A Sagrada (Codeseda)
986584208 / 636996149
www.casadebrea.com

É unha edificación de finais do século XIX principios do século XX. Durante os anos 70 realízase na súa estrutura unha ampliación e redistribución da casa, que se mantén na actualidade.

CASA O PALOMAR

A Sagrada 28 (Codeseda)
654728266
www.casaperegrina.com

A casa data de finais do século XVIII, rodeada de montañas e grandes campos da parte interior da Galicia Atlántica, está situada nun val no municipio pontevedrés da Estrada, comarca de Tabeirós-Terra de Montes e na parroquia de Codeseda, chea de fermosos recunchos e paisaxes.

CASA A MARICA

Eiriz 14 (Parada)
986584221 / 658497507
<http://www.turgalicia.es/>

Casa de Marica é unha casa rural de principios do século XX que está situada en Tabeirós. Caracterízase por ter unha arquitectura galega e conta con piscina e un amplo xardín, ademais de cheminea para os meses fríos. Os viaxeiros poderán practicar ciclismo ou sendeirismo nos seus arredores gozando dunhas marabillosas vistas.

CASA FONTECLARA

A Ribeira 6 (Ribeira)
986573209 / 655631140
<http://fonteclara.rural.tripod.com/>

Esta casa levántase nunha antiga casona do século XVIII seguindo os canons estéticos tradicionais pontevedreses. Cunha capacidade para 15 persoas, é ideal para o verán con instalacións como xardín, terraza e piscina, pero tamén para o inverno grazas á súa acolledora cheminea.

TURISMO RURAL NA ESTRADA

CASA DA CARBALLEIRA

Vilar II (Ribela)

618716297 / 986689552

<http://casadacarballeira.es/>

Esta casa de turismo rural na Estrada iniciou a súa andaina no ano 1993. O seu nome vén dado polo propietario da casa natal contigua ao cal alcumaron “O carballeiro”, debido á extensa cantidade de carballos que rodeaban a leira.

Gastronomía

Paisaxe e natureza

Ruta do románico

Patrimonio artístico

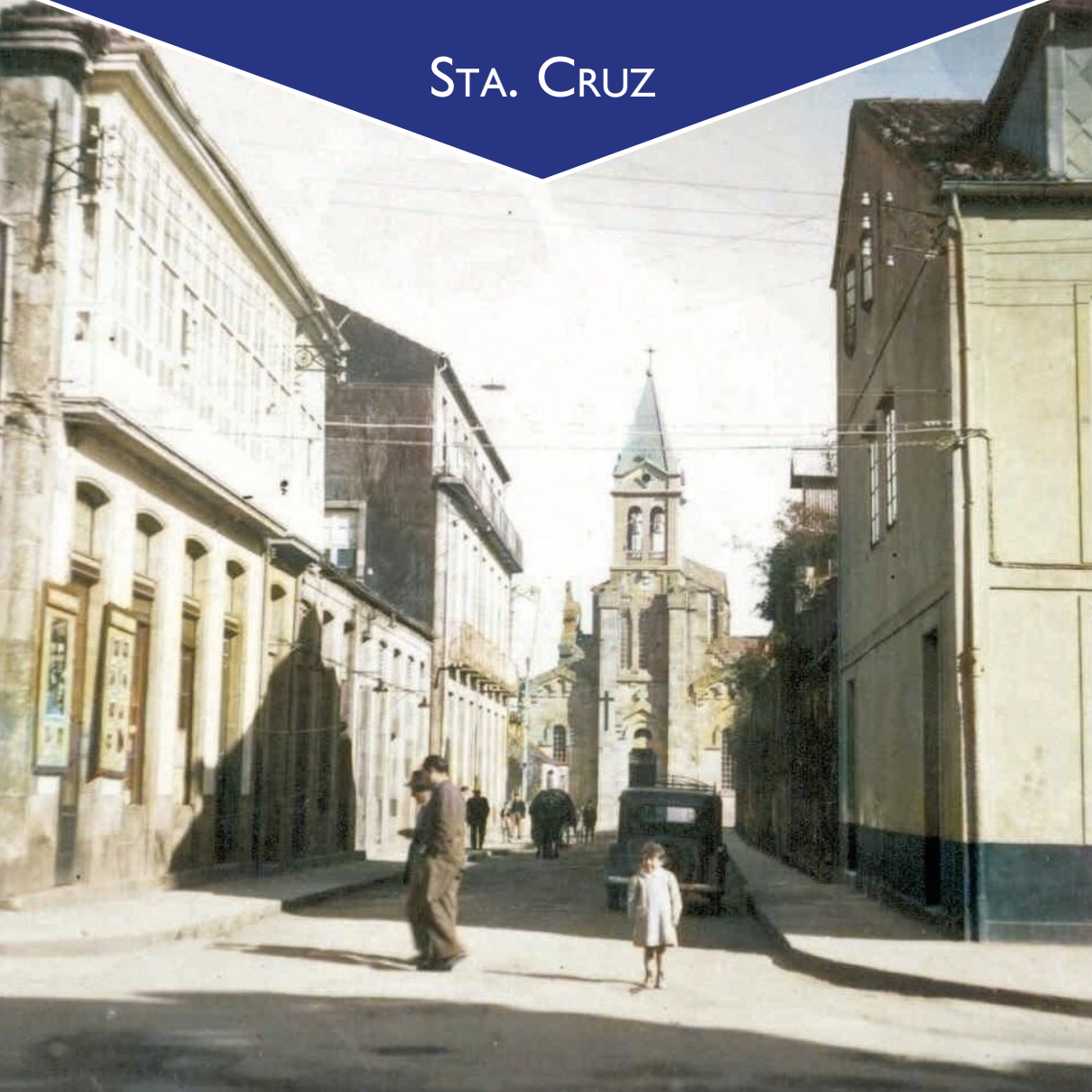
Patrimonio arquitectónico

Festas...

Desfruta da Estrada

STA. CRUZ

STA. CRUZ

Sta. CRUZ

Luis M. Ferro Pego

Duns anos a esta parte colaboro con pequenos artigos na revista Anuario da Confraría da Santa Cruz da Estrada. Comecei no ano 2018 con tres artigos curtos de diferente índole. O primeiro deles sobre a Ruta do Románico polas igrexas do concello estradense. Outro sobre torres, pazos e casas fidalgas da Estrada. E o derradeiro, que versa sobre o camiño xacobeo que atravesa o noso concello. A colaboración do ano 2019, traía ás páxinas do anuario as festividades con padroeiros e padroeiras das 51 parroquias que conforman o noso concello. No ano 2020, o artigo fálanos do Camiño da Geira e dos Arrieiros.

Despois de dous anos de pandemia por mor da COVID-19, onde toda actividade quedou paralizada, mais non esquecida, por fin este ano retomamos o calendario litúrxico da Semana Santa. Fun convidado polo Señor Presidente da Confraría da Santa Cruz da Estrada, Don Ignacio Costoya, a participar unha vez máis nesta publicación; e non dubidei

Foto cedida por Marisé García.

nin un segundo en aceptar o convite. Neste ano 2022, achego un artigo que fala das ermidas do Santo Espírito e da Pelegrina, así como da igrexa de San Paio de Figueroa, hoxe igrexa de San Paio da Estrada. Igualmente, inclúo nel pequenos retrincos da historia da nosa vila.

Así mesmo, o Señor Presidente da Confraría da Santa Cruz e máis membros da directiva tiveron a iniciativa de propoñerme como confrade honorífico. Síntome moi honrado de que depositen en min tal honor e de pertencer deste xeito a unha confraría que con tan só dous lustros, conta cun avoengo moi importante entre a veciñanza estradense:

STA. CRUZ

podendo destacar, dentro dos actos a celebrar, as procesión cargadas de sobriedade, a de Ramos, a do Cristo, a da Dolorosa ou a do Santo Enterro, onde se apalpa a paixón e o fervor relixioso de todos os fieis.

A ESTRADA

A Estrada era unha aldea ata o ano 1860. Estaba formada por tres parroquias que se xunguían na coñecida polos veciños como Praza da Farola, onde unha encrucillada de camiños medievais dáballe nome á propia aldea. Camiños que se dirixían á costa, ao Ribeiro, á Ulla e a Santiago, servindo de límite entre as tres parroquias. Por estas estradas camiñaban arrieiros, seminaristas, membros do clero, estudantes, comerciantes, peregrinos, enfermos e demais camiñantes que se dirixían a Compostela. A parroquia de Figueroa chegaba ata a Praza da Farola e continuaba polas rúas Calvo Sotelo e Virxe Pelegrina. Guimarei, que delimitaba co camiño da Consolación, hoxe rúa Serafín Pazo, deica a Farola e rúas Calvo Sotelo e Ulla. E Ouzande que se extendía ata a Praza da Farola, delimitando coa rúa Virxe Pelegrina.

Xa nun documento da Baixa Idade Media cítese á Estrada. O devandito documento atópase depositado na Fundación Penzol. Ten data de 7 de novembro de 1499. Nel vemos a

Foto cedida por Marisé García.

STA. CRUZ

venda que fai un matrimonio de Ouzande dunha casa que posúen no lugar da Estrada, á beira do Camiño Francés, na freguesía de Ouzande.

No ano 1589 o señor da Casa Grande de Figueroa, Don Juan González de Figueroa e a súa dona, Inés Álvarez Bermúdez de Castro, ao outorgar un vínculo dos bens no lugar da Estrada, mandan os seus herdeiros edificar e soste unha capela en advocación ao Espírito Santo, onde se celebrarían dúas misas semanais.

O Cardenal Jerónimo del Hoyo, en 1607, dinos nas “*Memorias del Arzobispado de Santiago*” ao falar de San Paio de Figueroa: “*Hay en esta feligresía una hermita de Santi Spiritus. Mandó Juan González de Figueroa, su fundador, según dicen se dixese en ella una misa cada semana y para ello mejoró a dos hijos en tercio y quinto, pero dicen que no han aceptado la herencia y así no se cumple el mandato del fundador*”.

Anos máis tarde, unha visita do Arcipreste de Vea a esta freguesía en 1746, serve para constatar que o seu estado é moi indecente e sen ornatos; pechándose así a celebración do culto ao non facerse cargo ninguén do seu mantemento.

No ando 1841, o señor cura párroco de Ouzande, Don Juan Manuel Fontenla, é autorizado polo arcebispado para erguer unha capela en advocación á Virxe Pelegrina, nunha localización que coincide aproximadamente co lugar onde se atopa hoxe a residencia da terceira idade. A capela pecharía as súas portas definitivamente en xullo de 1858 ao bendecirse o novo templo da vila da Estrada. A imaxe da virxe Pelegrina trasladouse para a igrexa parroquial de Ouzande, onde segue na actualidade.

Sobre esta capela temos abundosa documentación nos libros de actas do Concello da Estrada. Consultando sesións plenarias, atopamos:

Na Sesión Plenaria do Concello da Estrada de data 29 xullo de 1859 lemos sobre a capela da Pelegrina: *Por el Gobernador Civil de la provincia es recibida notificación en misiva del Arzobispo de esta Metrópoli, proponiendo mercar a capela da Pelegrina, que leva pechada ao culto desde o ano pasado, para poder depositar nela os cadáveres dos presos que finasen no cárcere. Deberá retirar o señor cura párroco de Ouzande as imaxes,*

STA. CRUZ

a campá e demais útiles de celebración do Santo Sacrificio, levantar e recoller o piso, a tribuna e as reixas, quedando únicamente as paredes e o tellado.

Logo de recorrer o licenciado don Benito María de Oca, *pidiendo se le concediera la capilla y en ella dar culto a Santa Lucia, estando conforme o párroco de Ouzande*, o señor Arcebispo nomea padroeiro da dita capela de advocación a *Santa Lucia a don Benito María de Oca y Gil y a sus herederos y sucesores*, coa condición de permitir depositar os cadáveres dos presos nesa capela. En virtude disto entra en posesión, mellorando o templo e fornecéndoo de todo o preciso. O concello declara o dominio particular de don Benito María de Oca á capela de Santa Lucía que antes se titulaba da Pelegrina.

Nesta sesión vemos como o gobernador da provincia, por medio do arcebispo, implica ao concello para que merque a capela da Pelegrina co fin de depositar nela os cadáveres dos presos; mais aparece un competidor que vai mudar a historia: Don Benito María de Oca faise coa capela co apoio do cura de Ouzande e co beneplácito do arcebispo.

Na sesión ordinaria de 30 de xullo de 1884, sendo alcalde en funcións Don Juan García Fernández, os veciños de Ouzande piden que se instrúa un expediente coa finalidade

STA. CRUZ

de averiguar os motivos que houbo para demoler a Capela da Pelegrina, construída con fondos desa parroquia e co auxilio dos veciños; e para coñecer o destino dos fondos e alfaías da capela. A corporación acorda oír o señor cura párroco da vila para instruír o correspondente expediente.

Agora sabemos que en 1884 xa estaba derrubada a capela que debería chamarse de Santa Lucía, aínda que os veciños de Ouzande

seguen a chamala da Pelegrina. A veciñanza desta parroquia presiona ao Concello para saber que aconteceu con esta.

Na sesión ordinaria de 6 de agosto de 1884 a presidencia dá conta dunha escritura outorgada ante o notario don Francisco Javier Silva, con data 8 de abril de 1875, en virtude da cal Don Benito María de Oca fai venda e alleamento dunha capela que existía contigua a esta casa consistorial á Xunta do Partido

Xudicial, en cuxa representación comparece o *Alcalde don Estanislao Ramos que interinamente se hallaba desempeñando las funciones de tal y Presidente de la Xunta*, pola cantidade de sete mil trescentos sete reais. E a corporación acorda que una o expediente en curso; e para instruílo noméase unha comisión composta polos señores síndicos e os señores tenentes de alcalde don José Villar e don Manuel Leira, ademais do concelleiro Don Miguel Nine.

Grazas á presión feita pola veciñanza de Ouzande, temos coñecemento de que Don Benito María de Oca vendeu a capela á Xunta do Partido Xudicial pola cantidade de 7.307 reais.

Na división municipal do Real Decreto de 23 de xullo de 1835, publícase no Boletín Oficial da Provincia de Pontevedra o novo concello de Cereixo, coas 51 parroquias que ten o concello da Estrada na actualidade. Por acordo da Deputación de Pontevedra, en sesión 17 de xaneiro de 1841, o concello cabeza do partido de Tabeirós levará o nome da Estrada en vez de Cereixo.

A igrexa de San Paio de Figueroa foi destruída polas lapas no ano 1851. As rexoubas da

época dicían que o lume fora provocado polos caciques da Estrada co ánimo de levar a igrexa para a vila, por ser a nova capital municipal. Esta nova igrexa de San Paio de Figueroa, agora na vila, inaugúrase o día 25 de xullo de 1858. As autoridades políticas, e logo as eclesiásticas no ano 1860, anexionan as zonas urbanas das parroquias de Guimarei e Ouzande, e cambian a parroquia de Figueroa pola Estrada. Co paso dos anos, debido á pouca capacidade da igrexa e ao aumento da poboación da vila, pronto se ergue outra nova igrexa: pechando a vella en agosto de 1935. Igrexa que fora trasladada desde a parroquial de Figueroa ao centro da vila estradense.

Hai unha serie de títulos concedidos polos monarcas ao Concello da Estrada. Entre eles o que outorgou a Súa Maxestade a Raíña Isabel II polo Real Decreto de seis de xullo de 1859, o título de Vila ao lugar de San Paio da Estrada. A Súa Maxestade o Rei Alfonso XII, polo Real Decreto de 14 de setembro de 1878 concédelle o título de Ilustrísima. E por último, o Rei Alfonso XIII, polo Real Decreto de 16 de abril de 1912, concédelle o título de Excelentísima.

STA. CRUZ

Tanto a ermida do Santo Espírito, como a da Pelegrina e a vella igrexa de Figueroa que se trasladou á vila da Estrada, forman parte da extinta arquitectura relixiosa. A súa existencia queda inmortalizada en dúas rúas: a Rúa da Pelegrina e a Travesía da Igrexa.

A igrexa actual da vila da Estrada comezou a súa construción no ano 1898 e tardou en erguerse 37 anos. Foron innumerables as trabas que atopou o templo neste proceso. A obra estivo parada varios anos, pasou por diversos arquitectos e mesmo houbo un preito no Tribunal Supremo. Finalmente chegou a termo o proxecto ao ser bendicido o templo o día 15 de agosto de 1935.

No ano 1955, colócase diante da porta principal da igrexa unha imaxe da Virxe María nun pedestal, obra labrada por Francisco Asorey. Na actualidade atópase esta imaxe á esquerda do templo parroquial. A derradeira remodelación da igrexa de San Paio data do ano 1990.

A Estrada medra día a día. A nosa querida vila abre os brazos das súas rúas acolledoras para que os cativos brinquen sen riscos, os mozos emprendan negocios ao seu abeiro e se divirtan no tempo de ocio, mentras os maiores gozan dun café e dunha boa conversa entre amigos ao redor dunha mesa, para logo pasear polo centro da vila.

Nesta alborada de esplendor estradense, nace no ano 2012 unha nova institución relixiosa: a Confraría da Santa Cruz á que dende aquí lle desexamos o mellor e moitos anos de vida.

NOTA: Todas as imaxes foron cedidas pola Asociación Codeseda Viva.